

Prohlédnout mlhu nepravdy a přemoci frázi

Rudolf Steiner

A tady bych chtěl naši úvahu shrnout: Nechť vaše srdce usilují o to, aby věci viděla v jejich pravdě. Jen budou-li tu srdce, která věci uvidí v jejich pravdě a která prohlédnou onu strašlivou mlhu nepravdy, rozlévající se dnes světem, pokročíme náležitě dále. Řekl jsem: Jelikož je luk napnutý na maximum, roztrhne se. Potud je dokument, který byl nyní předán světu, a to, co je řečeno v návaznosti na tento dokument, prozatím vyhlídkou na obrat k lepšímu. Ať už přijdou zlé doby, tento dokument je výzvou ducha samotné pravdy a on se do poměrů již náležitě vloží! Vždyť si jen vezměte ukázkový způsob (i když to nijak ukázkové nebylo), jakým se jednalo s námi samotnými - to bych s dovolením ještě na závěr řekl. Po léta jsme se snažili být kosmopolitní, jak to jen šlo. Pokoušeli jsme se tento prazákladní německý rys kosmopolitismu co nejúzkostlivěji zachovávat. Co bylo výsledkem? Přečtěte si, jaké pomluvy vzhledem k nám vzešly z Británie; všechny byly tamními theosofy oděny do takového hávu, jako bychom měli nějaké germánské aspirace. My jsme však takovému nároku nevniesli, ty nám podsunula druhá strana. I ten, na nějž jsme tolik dali v rámci Francie, Édouard Schuré, vůči němuž jsme skutečně nikdy neupadli v pokušení uplatňovat něco zvláště germánského - protože on sám je v podstatě nositelem, přenášejícím německý duchovní život do Francie - i on nám to, co nezamýšlelo ani náznak nějakého nacionalismu, vyložil jako „pangermánské“, „pangermanistické“. Je to kuriózní; když jsme nedávno v jednom lexikonu nalistovali [jméno] Édouard Schuré, dočetli jsme se: „Zprostředkovatel německé duchovní kultury ve Francii.“ To je naprosto výstižné, neboť u Schurého je v podstatě jen jazyk francouzský. Pokud ale někdo vidí všechno v jazyce, může také samozřejmě považovat všechno za francouzské. - Člověk je pak tedy pangermanista, nemluví-li o Němcích tak, jak to chce francouzský šovinista Schuré, je pak německý agent, nemluví-li o Němcích tak, jak to chce Mrs. Besantová. A vidíme, že podobné věci se teď prosazují i v Itálii u našich někdejších přátel.

A tak se ukázalo jako nutné proti tomu se bránit. Teď je opět ta nejlepší příležitost poukázat na nás a říci: Podívejte, jaké útoky oni podnikají, tady je vidět, kdo je útočníkem! - To je koneckonců také metoda takového Vollratha nebo Gosche. Vidíme tuto metodu všude, známe ji z našich řad. Nejprve nutí druhého, aby se bránil, a pak ho označí za agresora. Je to velmi účinný prostředek, který teď ve světě hraje nesmírně velkou roli. Agresor se skrývá za pokřikem, který spustí, jakmile druhého dostane do situace, že se musí bránit, a označí ho pak za agresora.

Nemá se však dít nic jiného než služba poslání, které spočívá v podpoře spirituálního života, v jeho prosazování. A to je na jedné straně spojeno se zásadou „Moje království není z tohoto světa“ a na druhé straně se zásadou „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“. Obojí je ovšem také, jak víte, dobrým křesťanstvím. Dlouho však ještě potrvá, než budou lidé takovýmto věcem do detailu rozumět. Teď se mnohdy zase objevují prazvláštní slova, a to bych chtěl říci na samý závěr. Říká se: Dohoda uvedla své válečné cíle a nyní ať uvedou své válečné cíle i Ústřední mocnosti, aby to bylo jedna jedna. - Vůbec ten pokřik, aby se vyjádřily středoevropské válečné cíle, ten je slyšet už nějaký čas. Co se týče válečných cílů Dohody, o některých z nich jsme již mluvili. Proč by však měla uvádět své válečné cíle střední Evropa? Ona nikdy žádné neměla! Ona žádné nemá! Tudíž se samozřejmě řeklo: Budeme jednat, rádi budeme jednat, neboť pak se ukáže, co vlastně chcete a pak se budeme moci bavit; ale co se nás týče: My nemáme nic zvláštního co říci, chceme jen žít. - Proto lze samozřejmě také říci: Oni neuvádějí své válečné cíle, za tím musí vězet něco zvláštního. - Vůbec nic za tím nevězí. Střední Evropa nechce nic jiného, než co chtěla také v roce 1913 a 1912. Žádné válečné cíle tenkrát neměla a nemá žádné ani dnes.

Nezáleží na tom, že se něco říká, nýbrž na tom, aby řečené odpovídalo skutečnosti. Zvlášť hlasitými hrdly se dnes ze všech stran křičí, že za vánočním mírovým provoláním Ústředních mocností se skrývá obzvlášť vychytralý, prohnáný úskok. Prý se za ním skrývá nějaká prohnanost, nějaká snaha toho druhého napálit. Z mnoha stran se tvrdí, že o mír vůbec nešlo, že [Ústřední mocnosti] hledaly jen nějaký zvlášť vychytralý prostředek, aby mohly ve válce pokračovat. Kdyby jen na to byli přistoupili! Bylo by stačilo přistoupit na mírové provolání, pak by to bývali měli v rukou a mohli vidět, zda je to úskok. Zase tu záleží na skutečném myšlení, nikoli na myšlení, které se drží pouhé fráze. Přemožení fráze všemi silami naší duše je to, co se musí, milí přátelé, stát, a patří to k tomu, co musíme ve své vlastní duši vykonat ze všeho nejdříve.

Dornach, 15. ledna 1917